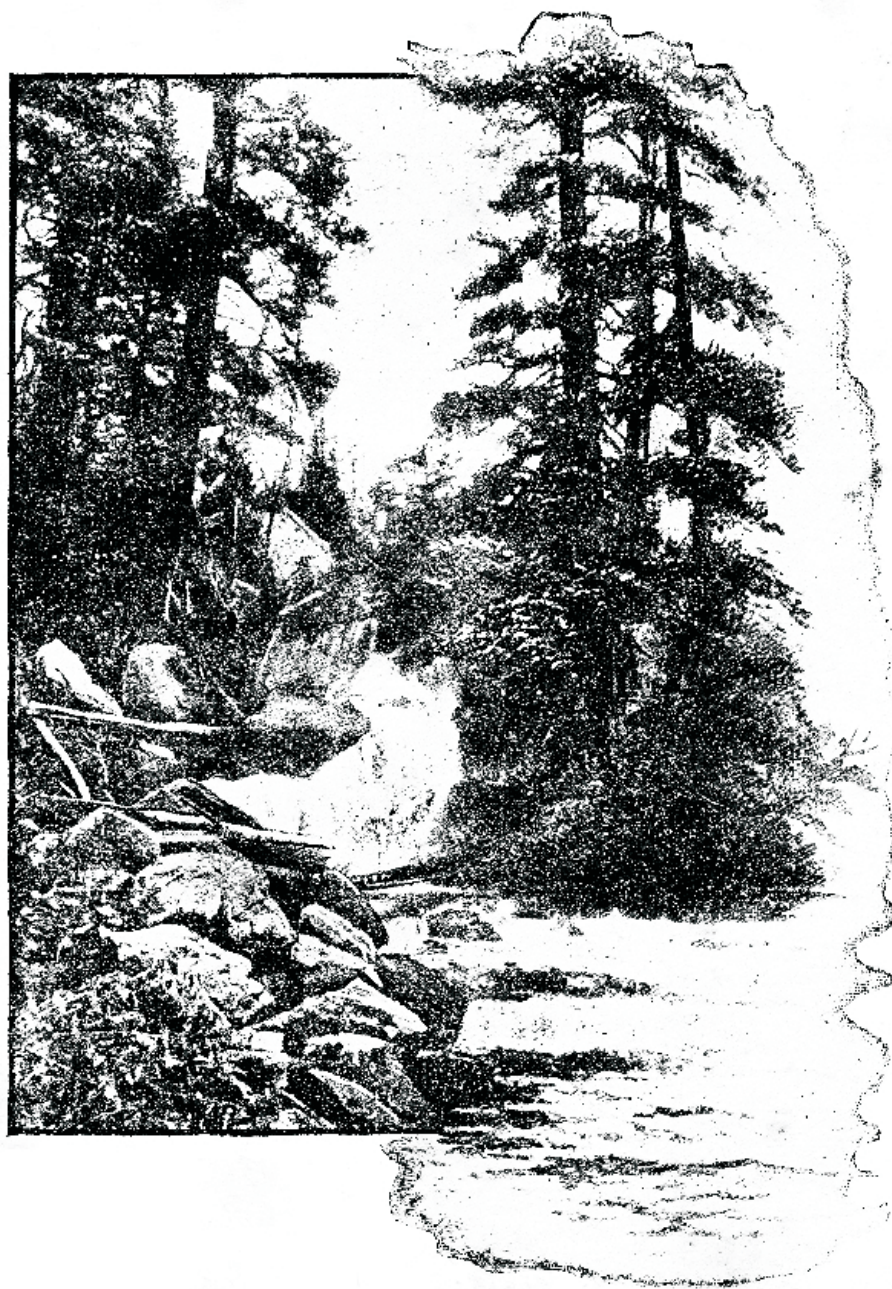

Tõe Sõnumid

8. aastakäik.

Tallinnas, 1924.

Nr. 12.

Loodus talve tulekul.

Kõigetähtsam küsimus maailmas

Ütski teine küsimus maailmas, mille kohta iga isik siin kindlale otsusele peab jõudma, ei ole nõnda tähtis kui see, mida lord Kristus ise wariseeridele ettepani, öeldes: „Mis teie arvate Kristusest, kelle poeg tema on?“

Enimsool on kogu oma põlwenemise kestel palju oluliselt tähtsaid küsimusi lahendada olnud ja nii mõnegi pääle nende seas on ühine kindel vastus leitud, kuid eelolewa küsimuse kohta on inimkonnas veel praegu mitmesugused mõtted ja oletused. Isegi „krist-laste“ seas ei olba selle küsimuse kohta ühi-sele otsusele jõutud waid see omab nende kestel ifka mitmeseksima ja tumedama waate.

Kriitikutude koonduste ehitajad peawad wastastikku sagedaid sõna- ja sulesõdasid selle kohta, mis tõendusiks on, et ka nende seas selle küsimuse lahendamisel ühine mõiste ja sellejärele ka üksmeel puudub.

Kuid see kõik ei wähenda käesolewa küsi-muse ülijuurt tähtsust. Igaüks peab isiklikult selle küsimuse kohta seisukoha wõtma. Selle otsustamisest oleneb ära meie kõikide igawene saatus. Meie kõik oleme üleüldiselt Kristusega tuttawad. Kirjelduste ja kujutuste järele esi-tame teda enestele ilusa ülewa kujuna, kes õnnistades oma käd kõikide poole wäljasiru-tab. Nii mõnigi ütleb selle waatepildi juures: „Kui mina oleksin sel ajal elanud, ja teda näinud, küll mina oleks teda uskunud ja ei oleks ialgi tema ristilöömisega nõus olnud“. Kuid Piiblit Kristus on teistisugune. Püüame Kristust ja selleaegseid asjaolusid wõimalikult loomutruult enestele ettekujutada.

Rooma keisri, Tiberiuse, walitsuse ajal astub kusagil kõrwalises alewis, mida Pet-lemmaks hüüti, üks mees ülesse, kes ennaft Jumala Pojaks nimetab. Olles ametipoolt puusepp, läib ta enamasti töölistega ja kala-meestega läbi, ja temas ei paista üleüldise midagi üleloomulikku. Tema enda wennad ei usu tema oletusi ja tal ei näi ei poliitilisel ega waimulikul alal mingisugust iseäralikku tähtsust olewat. Mis tema imetegudesse puu-tub, siis öeldi, et temal kuni waim olla.

Kas peafime niisugustel asjaoludel ifka veel eneste tõendustest tema jumoliku oleku kohta kinni. Kas oleksime kriitilisele wõtmule ja haritlaste waadetele wastuseistes walmis olnud kõigest muust lahtiuitlema ja tema järele käima? Meie ütleme: Ei! Ka meie ei oleks siis uskuda suutnud. Täname selle eest Jumalat et meie niisugusel ajal elame, kus

meil usalduswääriksed teated Kristuse kohta käepärast ja neid suuri tagajärgi näha wõtme, mis tema tegewus ja mõju on lorda saatnud.

Sellepärast on täna palju fergem uskuda, kui tol ajal minewikus.

Mis aitaks aga see, kui meie endale Kristust mõne kõlbluseõpetajana ettekujuta-sime, nii kui Sokratest, Buddha, Konfutslust ja ei mitte elawa Jumala Poega, kes meile meie patud wõib andeksanda? Eest pattude-andeksandmine on usu kõige ülem tipp.

Ilma sellela ei ole usul mingit wäartust. Pattudeandeksandmist otsisid meie paganlikud esiwanemad juba aastatuhandete eest; kuid ini-mese siidametunnistuse piinawat igatsust pat-tudeandeksandmise järele wõib ainult Looja ise waigistada. Jeesus, Kristus, see Lõukoer Juuda soost, on Kolgatal meie pattude eest kannatanud ja ümberpöörmise läbi Jumala poole ja usu läbi Jeesuse sisse antakse meile andeks meie patud.

Küsimine enestelt: Kas ei oleks Kristus kohe taewa pilwete pääl ilmudes wõinud tulla, siis oleksid kõik teda Jumala Pojana ära tunnud ja wastu wõtnud? Selle läbitaksumise paneb Jumal selleks meie pääle, et meie mitte wälise hillguse pärast tema sisse ei usuks, waid selle tõe pärast mis tema huul-test awaldus.

Kas ta aga ei oleks wõinud inimesena sündides ülemast soost rahwa wõsuna ilmuda, wõib olla nättuseks Rooma keisrina? Ta oleks eht siis hääde riikliste seaduste läbi wõinud häädust edendada ja kurjust maha-suruda? Kuid kes nõnda mõtleb, mõtleb inim-likult. Esiteks ei pea Jumal lugu misugusest soost inimene on ja teiseks ei tahtnud ta mitte ainult haritult ja ülemat klassi õndsaks teha, waid kõiki ja veel iseäranis neid, kes mahajäetud ja abitud, kes iseäranis temalt troosti tarwitawad. Uhkete ja rikaste kohta ütles Kristus et ka nemad peawad waimuli-kult waesteks ja alandlikkudeks saama, ainult siis wõib neil osa olla tema armastusest ja Waimust, kes kõiki teenima tult. Rooma keis-rina ilmudes oleks ta kogu inimkonnale liiga kaugele jäänud.

Mis kasu oleks neil olnud Kristusest kes ainult kõrgema klassi kestel oleks liikunud, ümbritsetud maisse riikuse ja iluga? Kristus pidi tulema sulase näol kui tahtis kõigile õnnistusetooja olla. Tema, kes ühtne puusepa poeg, on tõsine elawa Jumala Poeg olnud;

sest misfugufena kuulutasid teda ette proh-
wetid; teiseks tõendasid tema järgid: „Sina
oled Kristus elawa Jumala Poeg“. Kolman-
daks wõis ainult Jumal langenud maailma
Jumala juure tagasi saata; neljandaks et
wõinud ükski teine langenud peaingelt, lutsi-
feri, ärawõita ega tema saaki ärawõtta, kui
ainult Jumal.

Selle wõitluse lõpust ei olenenud küll
mitte Jumala saatus ära, küll aga selle
maafera saatus. Kuid ka tema oma sõnad
tõendawad et ta Jumala Poeg oli. Tema
ütleb oma sõnade kohta: „Taewas ja maa
lähewad hukka aga
minu sõnad ei lähe
mitte hukka“.

Tõenduse selle
kohta leiame tema
sõnade mõjust. 1900
aastat tagasi wäri-
ses sel ajal tuntud
maailm Rooma kei-
ser, Tiberiuse kae-
tude ees. Kes aga
tunneb teda täna?
Kui paljudel on
tema nimi teada?

Kuid selle waese
mõhe sõnad, kes
lord Ondjaskiit-
mise mäe weerul
istus ja waeseid,
wigaseid ja pime-
daid õpetas, jutlus-
tatakse tuhandete
poolt kogu maa-
ilmas ja tema
nimi on igal pool tuttaw. Misfugune mõju
on neil sõnadel weel täna, mis Kristus
lord ütles: „Paluge siis peob teile entama;
otfige, siis peate teie leidma; koputage siis
peab teile lahti tehtama“. Kes on ükski
iüdamest tema poole õhklamine kuulnata
jäänud? Need sõnad on igawene kuninglik
seadus ja enne peafid kõik põhjalused köi-
kuma kui et need sõnad murtud saaks.

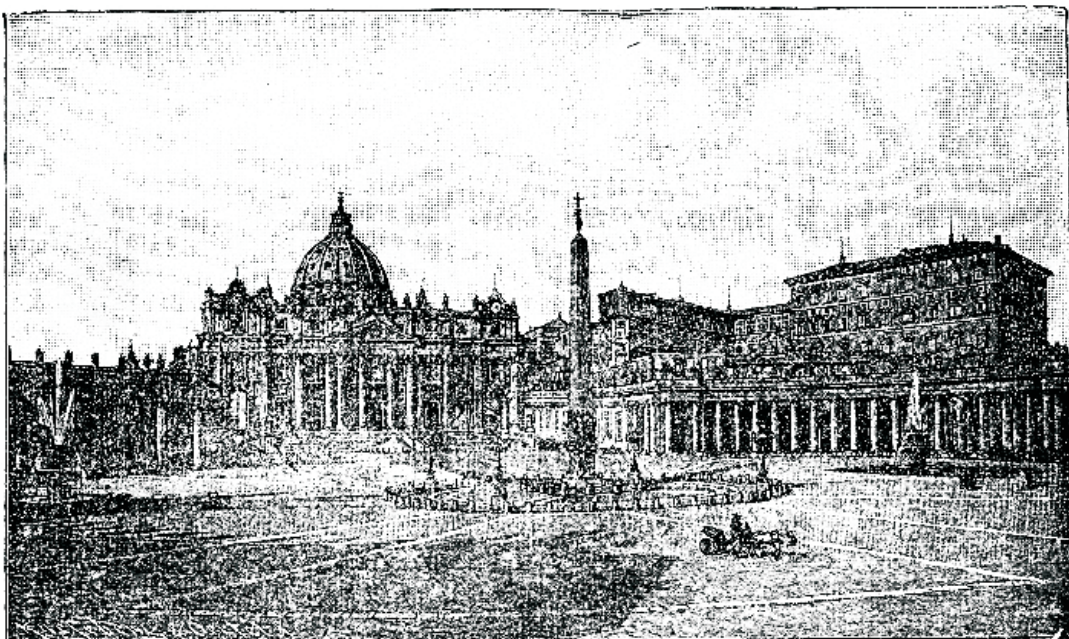
Kui nüüd kõik tema sõnad on täide läi-
nud, siis saab ka see tõotus täide minema,
mis Ilm. 2, 7 on kirjutatud: „Kes wõidab
sellele tahan ma anda süüa elu puust, mis
sest Jumala Paradiisi on“.

Enne aga kui Kristus neid sõnu inimeste
juures täide saata wõib, peab iga inimene
wõima selge wastuse anda küsimuse pääle:
„Mis teie arwate Kristusest, kelle Poeg tema
on?“

Sellepärast, armas lugeja, ära wõt-
wita seda küsimust endale tõsiselt ettepanemast; sest
peagi saab Kristus teist kord tulema, kui
kuningate Kuningas ja isandate Issand.

Tema Waim manitseb weel täna oma
sõna läbi, andes mõista kõigile kui tähtis
on selle üle kindlale otsusele jõuda, wõlde:
„Ja see on tunnistus, et Jumal meile iga-
wese elu on annud; ja seesama elu on tema
Poja sees. Kellel Poeg on, sellel on elu,
kellel Jumala Poega ei ole, sellel ei ole elu
mitte. 1. Joan. 5, 11. 12.“

Jnimene wõib häält eeskujult paljugi

Watikan Roomas — nõndanimetatud Kristuse õfemiku asukoht, kus paawsti kaku-
tada 11.000 tuba, mis õigetorebamasti mööbleeritud ja kallihinnaliste kunsttöödega
ilustatud. Kristus aga ütles elades siin maapääl: „Lindudel on pesad ja rebastel
on angud, aga inimese Pojal ei ole kuhu ta oma pead wõits panna“.

õppida milleks nii mõnegi ajaloolise ifiku elu
meile uurimiseks ja järesteigemiseks kasulik;
kuid aralunastamine ei ole mitte inimeste
wõimu piirkonnas. Ainult jumaliku olemuse,
kes ise ilmsüüta, surm wõis makslew olla
süüdlaste eest. Sellepärast ei wõi ükski inimlik
olemus, ükskõik kui hääl ja ennastalgaw ta
oleks, seda ülesannet täita, mida Kristus
Jumala Pojana siin teostas.

Bibbel esitab meile Kristust Loojana ja
Lunastajana: „Sest tema läbi on kõik loodud,
mis taewaste sees ja maa peal on... Kes on
nõgemata Jumala täis kuu, kes enne kõik
loomad on sündinud. Sest tema on enne kõik
ja kõik loom seisab tema sees ühes“. Kol. 1,
15 — 17.

Lugeja, kas sinul on ka niifugune Kristus?

B. Rohrbec'i ainetel.

Jumala Poeg

Kui ma palwetades piiblit loen, et enda kasuks sääl awaldatud ilmutusi dieti mõista, siis kõidawad sääl minu tähelepantu isääraltelt kaks asja — patt ja Jumala abinõu patu wastu. Sõna „patt“ on wäikene sõna, mis koosneb neljast tähest, aga kui palju sisaldab seal „Surm on patu palk“, Rom. 6, 23.

Selleks, et mind patu olemasolu uskuma panna, ei ole tarwis isääralt ega kunstliisil tõendusil. Ajalehed tõendawad seda iga päew.

Kannatajate hädahüüded tunnistawad sellest.

Kurbade nuufsumised ja minu enda südame raskused tuletawad seda mulle alati meele.

Surnuad, kus minu armsad puhkawad ja millele lähemale minu enda jalad kõnniwad, tuletawad mulle meelde patu ajalugu.

„Seepärast otsesult ühe inimese läbi patt on maailma sisse tulnud ja patu läbi surm“. Roma 5, 12. „Sest meie teame, et kõik loom ühtlasi ägab ja ühtlasi juures waewas on tänini“. Rom. 8, 22. Patt on alaline kurbmäng mis jäädawalt igaweses pimeduses lõpeb. „Patt on see mis kogu wastu on“. 1. Joan. 3, 4. Patt on kuritegewus Jumala wastu. Patt on tõrkumine Kristust wastu wõtta. Mina wihtan pattu ja pööran selle juurest ära sellekohase arstirohu poole. Mina olen leidnud arstirohu patu wastu. Ma ei ütle seda mitte kiideldes waid alandliku ja tänuliku südamega. „Mina ei häbene mitte Kristuse armuõpetust“.

Arstirohi mida ma leidnud, ei koosne mitte mõnel rohusedelil olewast rohtude nimekirjast, waid isikust, kelle nimi on Jeesus Kristus.

Ewangeelium ei ole mitte ilmatarkus ega ka mõni mõistuseotsuste kogu ega süsteem.

Selle põhialus on üks isik ja see arendub teatud ajalooliste tõstasjadena, mis sellesse isikusse puutuwad ja mida neljas ewangelimis leida on: Kristuse Jumalik olek, tema lihaks- saamine, tema patuta elu, ärakõpituse surm, ülestõusmine, taewaminemine, tema taewalik preestriamet ja tema teine tulemine.

Kui nende tõeasjade tähendust meile on ärakõpitatud, siis on meile ewangeeliumi kuulutatud.

Minule ei ole tähtis teoorialisest wastepunktiist Kristuse surma tähelepanna. Kui meie mõistus ühe õpetusega ühesmeeles on, ei ole see õpetus juba üksi sellepärast mõni ärakõpitaw wägi.

Mina tean, et saatan käib ümber kui mõraja lõukoer ja otsib keda tema saaks äraneelda ja ma tean, et temale wastuseismiseks enam kui inimlikku jõadu tarwis on.

Kui ma selleks küllaldaselt tõendusil tean, et tema, see Jumala Poeg, ka inimese Poeg on, siis tähtub mu süda rõõmuga ja ma wõin julgesti oma õnnistegijat usaldada. Niisuguseid tõendusil on Piiblas Kirjas isegi siis leida, kui meie ainult seda osa Piiblist waatleme, mida Piibli armustajad ehtsana alles jätanud.

Sellega oleks siis kõigile tähtis küsimine: Kas on ewangeliumites kirjeldatud kui ka apostel Pauluse kirjades esitatud Kristus, see Immanuel, mis on ärakõpitatud: „Jumal meiega?“ Kas oli tema sündimine mõni ime wõi oli ta Joosepi ja Maria loomulik poeg? Kas oli ta ainult haruldane õpetaja, eeskujulik inimene, järelegemise wäärt eeskuju, wõi külastas Jumal tõelikult oma Poja, Kristuse, läbi selleks maailma, et meid patu wõla wõimuse alt wabastada?

Kas mul on õnnistegija, kes mind täielikult m'nu pattudest wõib puhastada? Kas wõib sarnaseid küsimusi sel wiisil nõnda lahendada, et need meie südamele rahu ja rõõmu toowad?

Mina kirjutan need sõnad lootes, et ma wõin teistele aidata seda wastust leida, mida mina olen leidnud, üht rahuldawat wastust.

Rehjändama ewangeeliumi esimeses osas leiame ühe wäga kindla tunnistuse Kristuse jumaliku oleku kohta: „Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal... Ja Sõna sai lihaks ja wõttis kui ühes majas meie seas elada“. Joan. 1, 1. 14.

Selle ewangeeliumi ülejäänud osal on eesmärgiks sellele rahuldawat aluspõhja panna, nõnda et Natfareti Jeesuse, selle Jumala Poja lihase ilmumist wõiks uskuda.

Kui meie isiklikult oleme Jeesusega tutawaks scanud siis jõuame kindlale otsusele tema jumaliku iseloomu kohta. Joannes, Andreas ja Peetrus said tema järekkäijateks weel enne kui nad teda nõnda imet tegema nägid.

Ei olnud selleks tarwis pikki loogilisi tõendusil, kuigi esiteks küüsti: „Kas Natfareti wõib midagi head tulla?“ Joan. 1, 45. Pühidane mõttewahetus Jeesuse ja Natanaeli wahel, mis näitas, et Jeesus tema sisemist elu tundis, oli küllaldasets uskumispõhjuseks ja tunnistuseks: „Õpetaja, sina oled Jumala Poeg“. Salm 50. Üks rahuldab küllaldasete tõenduste

läbi ja ei oota mitte mingisuguseid iseäralisi
awaldusi.

Rus uff on, on ka weel kahtlemisele ruumi.

Nõnda oli Natanaelt juures; nõnda on ka
lugu meiega. Kuulame mis Jeesus Samaria
naisele Jakobi kaewul ütles: „Kui sa teadsid
Jumala andi ja jeda kes sinuga räägib, sinule
ütleb: Anna mulle juua; ja oleksid teda palu-
nud ja tema oleks sinule elawat wett annud...
Aga kes ikal saab joonud sest weest, mis mina
temale annan, tema ei januta mitte ei iga-
weste; waid see wesi, mis mina temale annan,
saab tema sees wee kaewuks mis oowab iga-
wese elusse“. Joan. 4, 10, 14.

Ikki, kes nõnda räägib, peab kas ise petis
olema ehk teda teised on petnud, ehk ta on
see, kelleks ta end tõendab — Jumala awa-
likuks saamine maailmale. Kuid Jeesus pidas
nii Samaria naise kui rahwa ees oma sõno.

Nemad jõid elu weest ja ütlesid: „...meie
oleme ise kuulnud ja teame, et seesinane on
tõesti maailma Õnnistegija“. Joan. 4, 42.

See on ka minu läbielu olnud. Mitte see-
läbi, et meie selle wee omaduste üle waid-
leme, ei saa meie janu kustutatud, waid wee
joomise läbi. Kristuse jumaliku oleku tõendus
on tema ise. Kui ma teda iseenele eluna
wastuwõtan, ennast temale täiesti üleannan,
ja tunda saan, kuidas tema ligioleku walgus
minu hingest läbitunneb, siis olen ma rahul
ja täiesti kindel. „Mu hingel on janu Jumala
järele, elawa Jumala järele“, (Paul 42, 3) ja
ma leian Jeesuse, Kristuse kes minu igatsust
rahuldab ja sellepärast usun ma tema kui
oma Jumala ja Õnnistegija kätte.

Kui Jeesus leibu ja kolu palwe läbi oli
rohkendanud, täites seeläbi inimeste ihulikke
puudusi, seletas Jeesus end elu leiwana,
millest ainult usu läbi osa saada võib. Seda
kuuldes ütlesid mõningad, nagu seda ka meie
päiwil öeldakse: „See kõne on kõwa, kes võib
seda mõista“.

Jeesus tõendab aga edasi: „Need sõnad,
mis ma teile räägin, on waim ja elu“. Joan.
6, 60, 63.

Sisemine Is'elu.

Need, kes ainult Õnnistegija loomulikest
õnnistustest ja tema imelikust välispõidest
wäest olid ligiõmmatud saanud, „läksid tagasi
ja ei tõndinud mitte enam temaga“. Salm 66.
Nemad lükkasid eneste si'emise läbielu tagasi,
mis usu täituse pitsarina esineb. Pectrus ago,
kes enese ja teiste jüngerite eest kosis, awal-
das seda kindlast teadmist, mis Õnnistegija
ilmutamine nende sees oli korda saanud,

ühtides: „Ja meie oleme uskunud ja tunnub,
et sina oled Kristus, elawa Jumala Poeg“.
Salm 69.

Jeesus ei sundinud omal ajal mitte teda
Jumala Pojana tunnistama, ega tee seda ka
täna mitte.

Tema pakub meile tõendust, mis tema
oletust kinnitawad, küllaldase't tunnistusi, et
uskuda; tõendusi, mis mind seisukohale on
asetanud, et tema pääle kindlasti loota wõin
ja tema awaldas end sel määral minu sees,
et minu usaldus tõesti rahuldatud ja kindel
on. See on kristlik kogemus.

Suarim kõigist i'wedeist.

See sündinud pime, keda Jeesus nägijaks
oli teinud, ei wõinud ühtegi tõendust ette-
tuua, et juutisid Jeesust Jumala Pojaks
pidama mõjutada, oga tema teadis wäga
hästi missugune imeline muudatus tema enda
sees oli korda saadetud. Ta ütles: „...üht
asja tean ma, et ma pime olin ja nüüd
näen“. Joan. 9, 25. Sellejärele ilmutas end
Jeesus Jumala Pojana ja mees wastas:
„Island mina usun, ja kummardas teda“.
Salm 38. Mina loen neid sündmusi Jumala
Sõnast ja need mõjutawad minu hinges nii-
samasuguse kindluse ning mina ühinen Mar-
taga tema tunnistuses: „Ja, Island, mina
olen uskunud, et sina oled Kristus, Jumala
Porg, kes maailma pidi tulema“. Joan. 11, 27.

Mina leian Natanaeli Jeesuses kõik nii
Uue kui Wana Seaduse prohwetikuulutused
ja töötused, nagu neid Mooses ja prohwetid
on ettekuulutanud. Tema õpetus on Wana
Seaduse wastuhelt. Tema paluta elu on ime
kõiblisel ajal, see kõigesuurim ime. Tema on
isiksaaanud armastus. Tema on häädus
kindlal kujul. Tema on i'he sõnaga: Immanuel,
„Jumal meiega“, ja tema toob meid i'hen-
dusesse Jumalaga. Et ma leidnud olen, et
tema see kõik on, usaldan ma teda oma i'fik-
lise Õnnisteg jena, kes mind patust ärapäastab.
Nõnda on ta minule rahu ja rõõmu toonud
ja mina tunnistan temast siin selles lootuses,
et ka teised wõiksid tema juure saada juha-
tatud.

Patt on tõrasi ja Kristus, kes patust ära-
päästab, on ka samuti tõeasi. Patt kiusab
meid toga, seepärast põgenege Kristuse juure.
„Aga sellele, kes enam kui rohkesti võib teha
ille kõige selle, mis meie palume ja mõistame,
wäge mõõda, mis meie sees wägew on, selle-
samale olgu au koguduses Kristuse Jeesuse
sees kõige rahwa põlwes igaweks ajaks
igaweste. Amen.

W. W. Prescott.

Kus on sinu Jumal?

„Sinu Jumal on väga kaugel“, ütles teegi pagan ühele missionärile, „aga meie jumal on siin selles templis. Meie võime teda näha, tema ette astuda ja temale eneste ohvrid tuua; sinu Jumal on aga kaugel ja sa ei wõi teda mitte näha. Ja sa ei tea isegi, kus ta on“.

Et see pagan kristlaste Jumalat oma ihuliste filmadega ei näinud, ei suutnud ta teda üleüldse tõelise olemasolewa isiluna uskuda. Tema ei wõinud seda mõista, kuidas kristlaste nägemata Jumal nende südame ja elu pääle wõib mõjuda. Kas on aga kristlaste Jumal tõelikult kaugel?

Armas lugeja, kus on sinu Jumal?

Kas on ta piirita kaugel ja täiesti erapooletu sinu kohta? Tunned sa end mahajäetud ja väljaspool tema armurikka hoolitjuse piirkonda? On ta selleks liiga kaugel, et temaga lähedasse ühendusesse ja osasaamisesse astuda?

Kas tunned sa end temast nõnda kaugel olevat, et ta sind waewalt aidata wõib ja et sa kõigis elu raskustes pead üksiinda wõitlema ja selle järeldusel nii sagedaste wõitluses kaotad? Paistab sulle et Jumal väga harwa abiks on ja et sa enam jagu aega pead üksi olema, ainult enda hooletaks jätetud? Püüad sa temale läheneda kuid ei tea mitte kuidas teda leida? Jobil oli kord niisugune läbitleu. Tema kaotas oma Jumala. Kuula mis ta ütles: „Oh et ma saaksin teada ja leida teda, et ma ta kohtujärje ette saaksin! Waata ma lähen edasi, siis ep ole teda seal; ja tagasi, siis ma ei tunne teda. Teeb ta midagi seal pahemal pool, siis ma ei wõi peale waadata; katub ta ennast paremal käel, siis ei saa ma teda näha“. Job 23, 3. 8. 9. Jobi läbielut korvub nii mõnegi teise elus. On aegu, mil meie endid Jumalast kaugel olema tunneme ja temale lähenemine — kõige meie püüete pääle waatamata, — korda ei lähe. Loomulikult kerfub siis sinu sees südamlil igatsus: „Oh, oleksin ma sel ajal elanud, kui Jeesus maa pääl elas! Siis oleks ma wõinud tema läheduses olla, teda näha, temale oma puudused teatada, tema häält kuulda ja tema järele käia“. Tema oli Immanuel, mis on: „Jumal meiega“. Tema oli siis tõelikult oma rahwaga.

Kas on tema nimi muutunud, wõi kas ei ole ta weel täna seesama? Ei, tema poolt ei ole mingisugust muutust olnud.

Tema nimi on weel täna Immanuel. Ta

elab meie filmade eest warjul, mõõtmata kauguses, kuid ühtlasi ka iga üksiku juures.

„Sest nõnda ütles kõrge ja ülem, kes igawesti elab ja kelle nimi püha on: Ma elan kõrges ja pühas paigas ja nende juures, kes rõhutatud ja waimust alandlikud on, et ma alandlikude waimu elawaks teen ja nende südamet, kes rõhutatud, elawaks teen“. Jes. 57, 15.

Siin ütles Jumal ise et tema taewas elab, kuid et temal ka maapääl asukoht on.

Tema elab nende juures kes waimust alandlikud on. Ja kui ta ka meist kaugel asub, on ta ometigi Immanuel. Tema on ikka weel meiega. Pane tähele mõningaid tema töotusi: „Ja waata, mina olen igapäew teie juures maailma otsani“. Matt. 28, 20. „Ei ma taha sinust maha jääda ega sind ei paigast mitte maha jätta.“ Ebr. 13, 5.

Mõnikord paistawad need töotused meile väga tõesed olema, kuiwõrd see teistesse puutub, kuid mitte meie eneste kohta. Meie võime uskuda et Jumal juhatab, ja ülewalpeab, kuid ei ole nähtawasti võimaluses sedasama tõesaja meie eneste elus kätundma. Paulus ütles siiski et see meie kõikide kohta tõde on. Tema ütles et Jumal meist kellestki kaugel ei ole. Ap. t. 17, 27. Tema on meie abiks igas hädas, mis meile siin wõib juhtuda. Paul 26, 2.

Armas lugeja, Jumal on sulle just niilid ligidal. Tema teab kõik, mis sind rõhub ja sinu südant kurwastab. Tema tunneb ja mõistab sinu südame soowe ja igatsusi. Tema kuuleb kõike sinu palweid. Tema kuuleb ka südame salajamaid õhtamisi. Wahel wõib paista kui ei kuuleks ta mitte, wõi nagu ei hooliks ta sinust, kuid tema kuuleb ja paneb sind tähele. Tema näeb kõik ja mõistab sinu teisuforda. Wõib olla wahest paistab kui oleksid sa üksiinda kuid see ei ole mitte õige, tema on sinuga. Tema on sinu alaline saatja kõigil su eluteel. Sa ei wõi oma loomulikkude meelttega tema ligio'elut tunda, sa ei wõi teda näha, katsuda, ega kuulda; kui wõib tema ligio'elul haepis teadmata olla, kuid siiski on ta sinuga; just niilid, samal tunnil on ta sinu läheduses ja tahab sulle kõigeks olla ja anda, mida sa igatsed.

Jumal on kõikide nende kaitsja ja warjupaik, kes end tema hoole alla paluwad.

Muidugi ei wõi tema neid hoida, kes tema juhatusese wastuhakkawad ja ise eneste teesid mõõda käia tahawad. Jumal püüab

Neli suurt ilmariiki

(1. järg.)

21. Kuidas pidi wälkne sarw Jumala rahwaga ümberkäima?

Tema saab... Rõigetõrgema pühastid raste waewama". Tan. 7, 25.

Märkus. „Tagakiusamised paawstliku wõimu poolt kestsid alates 11. aastast ajast kuni peaaegu meie ajani, mis kõik ajaloo raamatutes üllesse märgitud on. Selle järele kui Orleans'i ettekujutuste järele awalikuks piinamistegewuseks oli märku antud, tuli kogu Alpigenserte ärähawitamine ristijõja näol, inquisitsiooni sissejäädmine, waldens-

laste ärähawitamise toored piüüded, häwitussõjad böömlaste wastu, Hus'i ja Hieronymuse ja hulga teiste usupuhastuse poolehoidjate ärapõletamine. Niderlandides kordasaadetud metsikud wägitööd, tuninganna Maria aegsed tapmised, tule ja mõõga läbi kordasaadetud usupuhastuse ärähawitamine Hispaanias ja Itaalias, salajasid luuramised ja awalikud tagakiusamised Poolas, Bartolomäuse õõ weresau ja Hugennottide tagakiusamine „lepingu“ läbi, waldenslaste ärähawitamine ja kõik Nantese käjulistaja tagakiusamisega ühenduses awalikud metsikused ja tagakiusamised.

Kõik need on ainult mõningad awalikumatest ja wäljapaistwamatest tõeasjadest, mis prohwetikuulutust seletawad, pääle pikkamisi ja salaja teostatud mõrwikatõõde rüha inquisitsiooni tribunaali poolt". (The First Two Visions of Daniel". L. R. Brits, M. A. London, 1845 a. lht. 248. 249).

Hispaania inquisitsiooni endine sekretär, Lorente, annab oma inquisitsiooni ajaloos nende arwu ülles, keda hukkamõistetud ja tulekurma läbi hukatud, mis 31912 on.

Kirik on tagakiusand. Ainult ajalootundmatad wõiwad selle üle kahelda...

Protestante kiusati taga Hispaanias ja Prantsusmaal kirikuwõimude täieltsel nõusolekul. Meie oleme Hugennottide tagakiusamist ja Hispaania inquisitsiooni alati kaitsenud.

Ütskõik kus ja millal leidub õiget katoliiklust, saab tõe ja wale, katoliikluse ja kõigi teiste eksiõpetuste wahel järk wahetegemisejoon alalhottama. Kui Katoliku kirikule heaks paistab, kellegi juures ihuliku wägiwalda tarwitusele wõtta, siis saab ta seda tarwitama".

(„The Western Wächman“, Rooma-katoliiklik ajakiri, St. Louis, 24. detf. 1908).

22. „Ja tema mõte on seatud aegu ja kohtuwõimust (Algkeel ja teised tõlked: „Alega ja käsku) teist wõimust seada“. Tan. 7, 25.

Eht küll ka Rooma-Katoliku piibli tõlgetes Jumala käsud terwikuna sees on, n gu need alguses antud, ei õpetata siiski nende liikmeid mitte Piiblist waid Katekismusest.

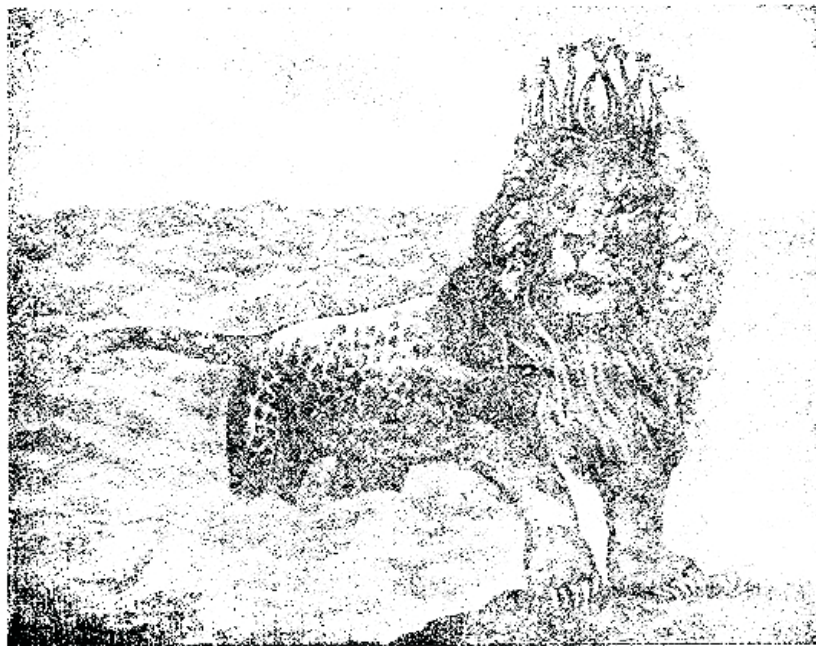
Katekismustes on Jumala käsud kiriku poolt muu-

detud ja teisendatud. Teine kõõ, mis keelab kujukude tegemist ja kummardamist, on Katoliku Katekismusest wäljajäätud, ja kuu nes kõõ, mis keelab himustamist, on selleks otsarbeks kahets käjuts jөгatud, et arw kümme läis oleks.

Paawstlike wõimu poolt Jumala käsude kõrwaldamise tõendamiseks, mida paawstlik wõim ise tõekstunnistab ja ülles endal selle õiguse olewat, waata järgmisi wäljawõtteid Rooma-Katoliku kiriku kirjandest:

„Küsimine: Milllega wõid ja edasi tõendada, et kirikul wõimus on pühapäiwi sisse seada?

Wastus: Kui temal niisugust wõimu poleks olnud, siis ei oleks tema ka seda teha wõinud, mis ta kõik uuema aja kristlased ühesmeeles on—tema ei oleks siis mitte wõinud püha-

Room kristliku ilmawõimuna. Ilm. 13. ptk. 1. salmi järele.

päewa ehk nädala esimese päewa pühitsemist laupäewa ehk nädala seitsmendama päewa pühitsemise asemel saada". („U. Doctrinal Catechism", lht. 174).

R ü s i m i n e: Milllega tõendad sa, et kirikul võimetus on pühapäid ja pühapäevi korraldada?

W a s t u s. Just sellega, et ta hingamise päewa pühitsemise pühapäewa päale on määranud, millega sa protestandid ühes nõus on; mispärast seefugune protestantlaste tegu selles väga wastolus on et nemad kõiki teisi pühi, mida Katoliku kirik seadnud, tähepa-nemata jätawad".

„Meie isade usk". lht. 111.

23. Kui kauaks pidi püha rahwas, aeg ja käsud selle sarwe meelealla antama?

„Needfinatfed antakse tema kätte üheks ajaks ja kaheks ajaks ja pooleks ajaks". Salm 25 lõpp.

24. Misfuguses teises prohwetikuulutus es nimetatakse sedasama aega?

„Ja naisele anti kaks suurt kotta tiiba, et ta pidi lendama kõrbe oma paika mau silma eest ära kus teda toidetakse ühe aja ja kaks aega ja pool aega". Salm. 12, 14.

„Ja temale anti suu, mis suuri asju ja teutamise sõnu rääkis ja temale anti meele-mald sõdida kaks kuud wiletkümmend". Salm. 13, 5. „Ja naine põgenes kõrbe, kus temale ase oli walmistatud Jumalast, et teda seal pidi toidetama tuhat kaks sada kuuskümmend päewa". Salm. 12, 6.

24. Mida aga tähendab üks päew proh-wetikus mõttes ja sõnas?

„... igaihe päewa olen ma sulle pan-nud aastaks". Esef. 4, 6.

K u s o t s i n i J u m a l?

Algas w. lht. 150.

inimest nende patu teedelt, kus neid surm ja hukatus walitseb, ärapöörata ja neid oma (Jumala) teele juhutada, kus elu on. Kui tahame et meile Jumala kaitse osaks saab, siis peame Jumala teedel käima; siis on meie päralt Kristuse töötus: „Waata mina olen teie juures maailma otsani". Tõesti kurb on nende saatatus, kes ilma Jumalata elus läbi-lähewad ja raskuste tunnil sellepärast kohlus-est finnihaaratud saawad, et nad enda Jumalat ei ole otsinud ega leidnud.

Urmas lugeja, kus on sinu Jumal?

Kas oled sa praegusel tunnil õnnelik ja kindel Jumala ligioleku kohta?

M ä r t u s e d. Üks aeg prohwetikuulutu-ses on easta; kolm eega oleks sellega siis niisama palju kui kolm ja pool a-stat, ehk 42 kuud wõi 1260 päewa, sest et prohwetli-ses ajaarwamises igasse kuuste ümarguselt 30 päewa on arwatud. Et niilid iga päew aastat tähendab, siis kestab eeg, mil paawsti walitus püha rahwa, aja ja Jumala käsu üle pidi walitsema, 1260 aastat. Aastal 533 p. Kr. tunnustati paawst, keiser Justiniani käskkirja läbi, lõitide kirikute peaks.

5 aastat hiljem, nimelt 538. aastal, Jda-gootlaste üle saarutatud wõit oli praostti-walitussele järgmiseks lähtlaks wõimusuuren-damise päewaks.

Seega alates siis ajajärgust 533 — 538, algab ulesantud paawstiwalituse 1260 aas-tane ajajärg, mida prohwetikuulutus es ette-kuulutatud, mis aastatel 1793.—1798. lõpeb.

1793. aasta oli Prantsuse rewolutsiooni alguse aeg kuid ühtlasi ka aasta, mil Rooma-Katoliku kiriku wõim Prantsusemaal häwita-tud sai ja „mõistuse jumala" au: tamine selle asemel wõeti.

Paawstiwalitusele wastuhakkamise otse-kohele tagajärjena läks Prantsuse sõjawägi kindral Berthieri juhatusel Rooma linna ja wõttis 10. weebbruaril 1798 aastal paawst Pius VI wangi, kes ka järgmisel aastal Balance's wahil all suri.

See 1793 — 1798 a. ajajärg, mille jooksul paawstlik wõim surma haawa sai, näitab trehwawalt ja selgelt selles prohwetikuulutu-ses ulesantud aja lõppu. Ettekuulutatud 1260 aasta lõpul pidi paawsti walitus oma tagatusewa wõimuse kaotama mis täpselt prohwetikuulutamise järele iälde läks.

Kuid prohwetikuulutus ei lõpe weel sellega, waid teatab, et sama wõim weel kord oma wägiwallawalituse maksma paneb. Almutamise raamatust loeme edasi, mis Kris-tuse Waim selle kohta teada annab.

„Ja ma nägin ühe metsalike merest üles-astawat, sel oli seitse pead ja kümme sarwe...

Ja ma nägin ühe tema peadest otsegu oleks temal surma haaw olnud ja tema surma haaw paranes ära ja kõit maailm pani seda imets ja käis metsalike järele.

Ja kummedasid metsalike ja ütlefid:

Kes on metsalike sornane, kes wõib tema wastu sõdida?" Salm. 13, 1. 3. 4. Siit leiame et paawstlik wõim päralt Prantsuse rewolut-siooni jällegi kaswama hakkab ja weel niisu-guse määrani, et „kõit maailm seda i m e k s p a n e b" ja tema mõju olla alandab. Järgneb.

KALIA AJA JÄRELE

A. S. Maxwell.

(8. järg).

Meie peame õppima kannatlikud olema, ja Isandat ootama", vastas pr. Brooks. „See võib veel mõned kuud kesta, kui meie temast midagi kuulda saame. Kui teie mees wangis on, siis peob ta kohtlemata veel pikemaks ajaks sinna jääma, kuni sõda mööda saab“.

„Oh ja, see on õige; aga see paistab veel soif nii väga kaugel olewat! Kui hääl meiega tahaksin ma ju praegu teada, kas meie temast midagi kuulda saame“

„Teadetakse, mida meie oleme saanud, paistab mulle üks hädasoht peituwat“

„Milles see siis on?“, küsis pr. Lennul.

„Koh see on — et meid võib küsitud saada eneste pillu Kristuse tulemise ündsuse lootuse pääält, mis meile mõlemile nii väga armjaks oli saanud, ärapäõrama ja seda ajaliku asja lootuse külge tõitama, mis tergesti peitepildiks võib jääda“.

„Ma mõistan, mis teie ütlete“, ütles proua Lennul. „Mull oliid samasugused mõtted, aga ma olen õppinud, et ühtegi maifet rõõmu sellega ei või võrrelda, mida taewas meile pakub. Loomulikult igatsen ma oma meest näha saada; aga see sünnib hoopis teisistuguste, tahaksin öelda kõrgemate tunnetega, kui see enne oli. Ma tahaksin ainult sellepärast, et ta tagasituleks, et meie juba siin nende waimulikude õnnistuste üle, mille tundmisele ma hiljuti olen jõudnud, ühiselt wõikime rõõmustada. Ka tahaksin ma et tema sellepärast tagasituleks, et meie seda ühiselt teistele edasiütustada wõikime, mida teie meile olete jutustanud“.

„See rõõmustab mind väga, et ma teist näid sõnu wõin kuulda“, ütles pr. Brooks. „Miski muu poleks wõinud mind nõnda õnnelikuks teha. Ka juhib see mind mõtte pääle kuidas meie seda ooteaega paremast mööda-jaata wõikime.“

Kas peaksin ma seda teile jutustama?

„Minu plaan on järgmine“, ütles pr. Brooks:

„Wiiimasel ajal on see mulle ikka enam ja enam tuntawamaks kohuseks saanud, kõigile Kristuse auliseft tulekust jutustada. Ma olen küll alati püüdnud midagi selles sphis teha,

selleks kirjandust laialilaotades ja inimestega rääkides.“

Uga minu südame tunnistus sunnib mind ikka elawamale tegewusele selles alal. Sellepärast olen otjuseks wõtnud enda juures koduseid piiblikuurimise õhtuid toime panna, milleks enda sõpru ja tuttawaid kokkufutjuda tarwis.“

„Laseme tarwikised kutsukaardid valmistada ja püüame sel teel algust teha. Mis mõtlete teie selle kohta?“, „Olen sellega väga nõus“, vastas pr. Lennul elawalt. „Jumal saab meie püübeid õnnistama ja selleks oma Waimu wäge andma...“ Selles tegewuses möödusid päewad ja nädalad. Peagi oli wõõrastetuba osawõtjatega täidetud ja üks uurimisõhtu huwitawam teisest. Osawõtjate arv kaswas nõnda, et ruum küllaks jäi. Keegi kooskäijatest, selle lüda ajalohasest wõest oli kaastõm- motud, seowitas edespidiesteks koosolekuteks lähedalasuwat naiskõhli saali wõtta, mida lahkesti tarwitada lubati. Ettepanek wõeti rõõmuga vastu, selle pääle waatamata, et pr. Brooks küll selle ülesande endal üle jõu käima tundis.“

Suurema ülesannete täita püüdmisega suurenes ka mõlemi naisterahwa jõud ja huwi. Osawõtjate arv suurenes järjekindlalt ja kui mõninga kõne põhimõte üksikuid koosolekust eemale jääma põhjustas, as'usid teised kohe asemele. Nõnda egaralt ametis olles möödusid kuud, ilma et neid oleks suudetud tähelegi panna.“

Ühel õhtul, nii kui horilikult koosolekule tulles, leidis pr. Brooks tungil täidetud saali eest, sest wäljakuulutatud kõneaine oli haruldaselt tähtis, mis iga kriitlaste kohustesje, oma Jumala vastu, puutub. Sisse astudes tundis ta endal õhu puuduse olewat, mis muidugi ärrituse tagajärg oli. Hingeldades tungis ta läbi rahwahulgast ja asus oma kohale. Nähes haruldaselt palju wõõraid nägusid enda ees, kelle seas ka mõningad sõdurirüüetes isikud leidis, langes weel enam ta julgus ja ta palwetas südameft Jumala poole, et temal julgust ja tarkust oleks tõde mõjuwalt ja selgelt ettekanda. Ka pr. Lennuli ära-olek, kes alati tema lähem tugi olnud, mõ-

jus ta pääle rufuwalt, nähtawasti oli ta kuhugi pikemaks ajaks kõnelema jäenud, mis tema perekonna tüllaskäikudel wahest ette tuli.

Ueg jõudis kätte ja piibli uurimine algas.

See piiblitõdede ettekandmine oli küll alati mõjurikas ja selge olnud, kuid täna näis see kõikide päältsuulajate seas iseäralikst suurt mõju awaldawat. Kõne lõpupoolel olew manitsus oli nõnda liigutaw ja pühalik, et see kõigeiwisema südame pääle mõju pidi awaldama.

Kui ettetanne lõppenud ja pr. Brooks istunud oli, kestis saalis lühikene aeg hauawäikus.

Siis tõusis keegi sõdurirüüetes mees toolilt, astus koosolejate ette ja pööras nende poole järgmiste sõnadega:

„Ma olen tõesti rõõmus, et täna õhtul siin olla wõisin“, algas ta. „See siin on esimene waimulik koosolek, kus ma paljude raskete päewade järele wõin wiibida. Uga iseäralik, tõesti iseäralik, et just täna õhtul seda kuulutust sai kuulutatud. Mina tunnen, et Jumal on mind siia saatnud ja usun, et tema ka minu wastu rääkis. Juba mitu kuud on mul igatsus olnud niisugust kuulutust kuulda.“

Wiibides wargilaagris leidsin ma selle tõe oma piiblist, mis mul kaugas oli. Lastust piiblit wõttes ja seda kõigile koosolejatele näidates ütles ta liigutatult: See raamat on mulle imeliselt troostiks olnud. Jumal olgu tänatud selle eest! Ta on mul weel täna sama terwe, kui siis, kui teda endale kaasa wõtsin, pääle ühe puuduwa lehe, mida ma selleks wälja käristasin, et omastele —“

Järsku kuuldus tema seljataga wali karjatus ja üks naisterahwas tormas ukse pool käiku mööda ettepoole.

„Harril Harril“ hüüidis ta.

Sündmus mis sellele järgnes oli äärmiselt liigutaw. Moore abielupaari, kes nõnda kaua lahutatud ja niisugusel tähtsal ja imelisel filmatilgul jälle kokku saamad, rõõm oli kirjeldamatu. Ka pr. Brooks et jõudnud oma pisaraid toqasihoida ja kui koosolejad asja seisuforda teada said jäid ainult mõnede üfifikute filmad kuiwaks.

Müüid talutas Lennut oma naise toolile istuma ja jattas ise oma eluloo jutustust. Ta alustas ajast, kus teda wäeteenistusesse kutsuti ja kuidas ta siis ühel pääletungimisel surmawalt haawatuna wangi langes, kus ta aga hoolsa rawitsemise tõttu paranes.

Siis rääkis ta wargilaagri elust, kuidas teda walekaebtuse tagajärjel üfifikusse wangiurkasse asetatud. Kui õnnelik olnud ta siis selle üle, et tal piibel kaugas oli. See olnud tema ainjam seltsiline ja troost loogu wangi põlwe ajal. Lõpets pööras ta südamliku üleskutsuga koosolejate poole ja tema südamlikud sõnad ei jäänud ilma mõjuta. Mitte wähem kui 21 inimest wõtsid, alates sest õhtust, piibli eneste elu juhtnööks. Tänuilikus tundes lahtusid enamjagu koosolejad koost ja neil oli tunne, kui oleks see koosolek olnud parem kõigist eelmistest. Loomulikult kustutati tuli sel õhtul pr. Brooks juures hilja õhtul. Oli ju nii palju rääkida—minewit, olewit ja tulewit—kõik wõeti elawalt kõne alla.

Kõigeenam wiibiti selle kõneaine juures, kuidas nad mõlemad lahkus olles ühel ajal waimulikku, uut elu olid alustanud.

„Kuidas see tuli, et sa sel õhtul koosolekule sattusid,“ küsis naine.

„Ma tuln eila siia ja tahtsin sind meie wanas kodus üllatada, kuid leidsin selle tühjalt eest. Ka ei saanud ma ka säält muid teateid, kui et maja tühi ja müüa olewat; kuhu endised elanikud elama asunud, et teadnud keegi. Uulitsal ümbertäies ulatati mulle wiimaks kutselaart koosolekule ja ma tegin otsuseks jenna minna. Mis sääl sündis, on sul omal teada. Mina ei näe selles muud kui Jumala juhtiwat kätt.“

Õnnelikud olid need tunnid, mis sel õhtul ühifelt üleelati. Kõik olid jälle nägemise üle rõõmsjad, mis Jumal oma armu läbi lordaminna oli lastnud.

Kui nende endise elumaja peremees Lennuti perekonna läbielust kuulda sai, oli ta koha nõus nelle nende elukohta tagasi üürima ja peagi lahtusid nad pr. Brooks katuse alt ning ajusid oma wanasse, armsasse asukohta tagasi. Ka maja sisseseade, mis pr. Brooks nõuandel müümata jäi, toodi terwena tagasi ja loogu majatene säeti endiselt sisse.

Majajäsa leidis peagi omale hää koha, mille pärast ta südamest oli Jumalat palunud kus ta hingamise päewal tööst waba ja loogu oma perega Jumala tööle kasuks olla wõis. Kõik oma waba aja pühendas ta selle tõe laialilaotamiseks, mida ta ise ühes perekonnaga oli leidnud. Ei kestnud kaua, kui Lennuti perekonnale missioni seltsi poolt kutsu tuli, missioonäärina Kest-Aafrikasse sõita, kus nad end kõik täielikult missioni altarile pühendasid.

Terwis, kafinus

Toitude õige ja ebaõige kottusäädmine

Suurem jagu inimesi jätawad enda toitute valmistomisel toiduainete õige kottusäädmise tähelepanemata.

Remad tunnawad end terwed olewat, selle üle rõõmu tundes ja mõtlewad, et neil selle kohta midagi iseäraliku pole tarwis tähele panna. Kuid aja jooksul saab sernane hoolimatus paha wilja kandma. Kes umbes 50 aasta wanusest pärast söömist rõhatusi tunneb, peab teadma, et temal tuleb toitute kottusäädmise pääle tähelepanu pöörata.

Puuwiljas sisalduwad olused näitawad teatud määdul, mis suguste toiduainetega peab neid segama. Beneme tähele järgmist tõdasju:

1. Hapnikud ja tärklis ehk söödlus ei leidu üalgi ühendatult puuwiljas, mis päitse käes lipeb. Toores puuwiljas leidub tärklis; walminus aga muutuwad käärimisollused puuwilja-suhkrus, selle järeldusel ei leidu walminud puuwiljas ühelajal mõlemad.

2. Hapnikud ja rasw ei ole mitte ühes puuwiljas ühendatud; ainama erandina esinewad ainult oliiwid, mis wäheldasel määral wosworihapet sisaldawad.

3. Proteini, ehk munawalgeollust leidub ainult wäiksel määral neis toiduollustes üheskoos, mis hapet sisaldawad.

Need tõdasjad näitawad, et ei pea söödma puuwilja ühes tugewa toiduga. Terawiljad sisaldawad tärklis, munawalgeollust, raswa ja mineraalilisid, aga mitte hapet; seesama on ka kaunawilja kohta massew. Wiimased sisaldawad ainult halwaksminetu korral hapet.

Hapnik takistab tärklise seedimist; sellepärast on soowitaw söömaaja lõpul puuwilja hapet tarwitada, selle asemel, et seda algul teha.

Puuwiljadest valmistatud ja suhkruga tublisti magustatud makusroog, mida tubli söögi järele maitsetakse, tekitab sagedasti raskuseid. Puuwilja süldid on tergemad seedida, sest neis ei sisaldu kiwainet ega seemneid ja et puuwilja suhkur pikiroosuhkru (millega teedist magustatakse) mõju pika keetmise aja kestel wäheneb. Ühes halbadeist, olgugi üldiselt tarwitusel olewast, kommetest on piima ja suhkruga ühendatult tarwitamine Eraldi tarwitatuna on mõlemad kasulikud ained aga segatult saawad nad seedimisriiete aluseks, isegi enese mürgitamiseks. Suhkur ja piim üheskoos, nii kui kõik meesad ained, raskendawad kõrgel määral maffa töötamist. Magusad toidud kõmmawad werel nõndapalju hapniku ogydeerimisest, et maks werega litga täidetud saab ja nõnda teiste toitute seedimine takistatud saab. Nende ainete ühendamine tekitab käärimist ja wõib jäänawalt seedimisriided

Usaldus, tänulikkus ja kord on terwiseladuse põhialused.

esile kutsuda.

Hapu puuwilja ei seedi hästi lihaga ehk mõne teise toiduga, mis tärkliserikas on. Kui aga tärklis on degstrineerinud, nagu näituseks leiwatoorikus, siis on see puuwiljaga tarwitamiseks kõlbulik just sellepärast, et need mõlemad ained maos ei seedi ja sellepärast lihtsese aja järele sooltesse minna wõiwad. Samal põhjusel ei ole ka puuwilja ja liha koos tarwitamiseks kõlbulikud. Puuwilja ei seedi maos ja kui magu puuwilja wastuwõttes tühi on, siis wõib see peagi edasi sooltesse juhitud saada, kuna aga liha mitmed tunnid maos peab wõibima. Seega saab siis puuwilja läbitäit wiiwitatud ja selle jooksul algab käärimine.

Kui kellegil hää seedimine on, siis ei panda seda tähelegi; kui aga mao tegewus nõrk on, siis tekitab mürgitus. Tialgi ei ole see Looja eesplaanides olnud, et inimene peaks liha ja puuwilja ehk jälle puu- ja juurewilja ühel söömaajal koos sööma. Keedetud puuwili sünnitab vähem raskuseid, kui toores, kui see suhkruta keedetud on. Puuwili peaks mõnel söömaajal peaföögiks olema, kus juures kuituid ja teisi pruunistatud terawilja toite süüakse. Kui neid reeglid täidetakse, siis tunatakse vähem puuwilja söömise läbi tekkinud raskuseid.

Rõõst piim ja hapu puuwili kujutawad jällegi toitude halwa kokkusäade; juurelstatud suhkur ei muuda puuwiljahapet!

Happe läbi koondub piim moos tüftidesse ja lõwendab käärimist. Puuwili ja juurewili ei kõlba mitte ühel ajal süüa. Kui sellele ühendusele weel suhkrut juure lisatakse, siis tekitab weel enam käärimine, iseäranis siis kui jämedat aiawilja (kapsad, kaalikad) süüakse.

Terwisewastastelt kokkusäätud toidud on:

Hapu puuwili, liha, juustu, munade ja raswaga.

Hapu puuwili rõõsa piimoga.

Puuwili, aiawili ja suhkur. Magusad road, mis harilikult suhkrurikkad ja puuwilja ning piima sisaldawad, rikuvad jägedasti muidu hää föögi ära.

Piim ja suhkur ehk piim, suhkur ja puuwili wõi piim, puuwili ja juurewili.

Hapu puuwili ja tee wõi kohwi piimoga.

Toiduainete terwisline ühendamine on:

Terawiljatoidud (jahu tangud jne.) piimoga.

Liha, munad, pähklid wõi kaunawiljad aia- ja juurewiljaga.

Terawiljad aia- ja juurewiljaga.

Puuwili pruunistatud terawiljaga.

Mis kui juba ülewelpool tähendatud, wõiwad terwed isikud ka toiduainete ebadige ühendamise korral terweks jääda, kuid waremhiljem ilmuwad kord kindlasti seedimisrikked. Igaüks wõib enese tähelepaneku ja harjumise läbi oma föögikordade järeldusi tundmaõppida. Kes lihtsalt kuid terwislikelt — hoolikandes tarwilise toiduwahtuse eest — sööb, sellel saab kindlasti vähem seedimisrikkete all kannatada olema. Dr. F. Rosfiter.

Tõelise nälja õnnistus.

Paljude teiste sündmuste sarnaselt wõib ka föögiiisu walesti esilekutsutud saada; nõnda on siis loomulik ja wale näljatunne olemas.

Kui keegi, kes söönuud on, weel föögiiisu tunneb, siis on tema nälga kindlasti wale alusel. Meie peafime selleks sööma, et enda ihu toita aga mitte oma himude rahuldamisets. Kui end sellega ärakarjutatakse, siis kutsub see wiimati alatise näljatunde esile. See ei ole siis mitte enam meie ihuülespidamise tarwiduse tung waid ihade rahuldamine.

Kui teha tõelikult toitu ei tarwita, siis on näljatunne meist ettekujutatud; kui sellele tundele järeleantakse, siis sattuwod seedimiselundid seeläbi korratusesse.

Palju hästitoidetud isikuid korratawad enam ehk vähem ettekujutatud näljatunde all ja söowad sellepärast jägedamalt, kui see kehale tarwilik oleks. On lugemata palju mao-, maha- ja sooltehaiguseid, alates nõrgast maokatarrikt kuni koleda wähhahaiguseni.

Need haigused ei tule ükski kogemata wõi iseenesest, ehk olgu see siis wäga harwa. Igal korratusel, igal haigusel on oma põhjus ja alati on igal haigusel teatud eeltingimised, mille järeldusel haigus tekitab. Iga toitlusorgaani kurjastitarwitamine on nii haritud rahwaste kui metelaste seas ühifelt maad wõtnud, iseäranis aga weel tšiwiliseritud maades.

Sellepärast ei tarwitseks imestada, et seedimisorganide haigused päewpäewalt rohkenewad, millede seas esimesel astmel mao paisjed, pimesoolika põletik ja wähhjatöbi.

Loodus õpetab, et näljatunne peab olema teha ülespidamiseks tarwiliku toiduõtmise märguandjaks.

Kui kellegil tõelik nälga on, siis maitseb kõigelihtsam toit niisama, kui mõni mausroog. Terawad maitseained on temale täiesti tarwidufeta. Hästiküpsstatud leiwatükid on parem igasugustest kookidest.

Tõeliku näljaga on pea alati kaasas hästi seedimine; näljatunne ei awalda end siis, kui magu, maks ja teised elundid toidu wastuõtmiseks ja seedimiseks walmis ei ole.

Prof. Pawloff, kuulus Wene physioloog, on paljude katsete läbi kindlaks teinud, et seedimismahlad siis suuremal hulgal woolawad, kui nälga tuntawam on, kui tõeliku toidutarwiduse puudumisel, isegi siis, kui toit mõlemil juhtumisel üks on.

Seedimismahla on maos niisama rikkalikult olemas, kui juuski ja selles leiduwad käärimisollused kindlustawad hää seedimise. Lihtsus toitubewalikus, nende ettevalmistamine ja kokkusäädmine on hää seedimise wõtmeks ja see jällegi omakord nurgakivi terwile ja kehaliku tublidusele.

Dr. A. B. Olsen.

Noorsoo osakond

Wäikene usufangelane

Õdestiündinud loo järele wabalt M. G.

Ühes Siebenbürgeri läheduses asuwas külas elas tord üks perekond, keda kõikide poolt, nende waga elu ja õigusearmastuse pärast, waga armastati ja hinnati.

Õeäralist huwi oga näidati nende kahe- teistkümnneaastase tütrese, Magda, wastu.

Kodus oli ta oma emale hoolas awitoja ja koolis hää õppiija.

Wanemad pidasid enda tütrese kohta mitmesuguseid tulewiku plaane ja kõik mõtlesid et see laps saab oma wanematele palju rõõmu ja au walustama. Ka wanemad ise olid uhked oma tütrese pääle. Weike Magda ei olnud seda ise miilalgi tählepannud ja tegi seda kõik oma loomusunnil.

Oma waba aja tarwitas ta lugemise pääle. Suuremalt jaolt luges ta jutustusi usupuhastuse ajast ja piiblisulisi õpetlikke raamatuid.

Õeäranis eelistas ta lugeda Kristuse, esimeste kristlaste ja apostlite elu üle. Hääl meelel oleks ta tahtnud istuda Õnnistegija jalge ees ja teda teenida, nagu tord Mariha ja Maria.

Kui Magda tord ühel pühapäewal oma wanematega linnast koju kullas ühest lähedast külast läbi tuli; kuulis ta üht meest kuuljatehulga ees kõnelewat, Kristuse tulemisest ja wimosest ajast. Magda asetis end mõttes ristija Joannese aega, kus see Püha Kirja põhjal samuti Kristuse tulemisest oli kuulutanud. Ka see jutustaja tõi ette kõeasjad, mida Kristus ise oma tulemise märkidenä ettekuulutanud, juhatahes Püha Kirja ja ajastundmuste pääle.

See kõik awaldas Magda pääle haruldast muljet ja tema uuris sellest pääle weel suurema huwiga oma Piiblit. Ka täis ta mõnikord sääl külas, kus see jutustaja omi kõnesid jatkas ja kuulas huwitusega päält. Ta nägi, et kõik see, mida kuulutati, Piiblis leidub ja kuuldes, kuidas juba wanal ajal mitmed jumalamehed oma noores põlwes Jumala poole pöörnud ja selle järeldusel õnnelikult jaanud, tekkis ta temas südamlit igatsus tõelikuma usuelu järele ja ta otsustas oma

noort elu Jumalale pühendada ja kõigis temale sõnatuulelik olla. Rõõm täitis ta südant ja lapselik usf muutis tordu tema elu ja ilmawaate teisets.

Kuid kahjuts ei kestnud see rahu põli kaua. Ka selles pidi Magda tundma, mis Jumala sõnas on kirjutatud ja nimelt: „Kõik kõik, kes tahawad jumalafartilult elada Jeesuse Kristuse sees, neid peab ta tegatu- satama“.

Õstalgul lasid wanemad teda tahtistamalalt Jumala sõna kuulamas käia ja kuulafid ta ise sagedasti, mida tütar neile usu õigustawalt kõneles. Kui aga noabritülas mõned uskuma hakkafid ja endid ristida lasfifid, tõusis sääl nende kohta tagakiusamine ja kõikisuguste laimujuttude rääkimine.

Peagi tabes ta Magdat samasugune saatus.

Ka tema kohta räägiti ta elufahas palju ja mitmesuguseid lugufid. Need, sellega ta usu põhimõtete ja prohweetikuse sõras ettekuulutatud õjamärkide kohta oli rääkinud, pöörasid nüüd palju tema sõnadeft teistti, neile hoopis wale tähenduse andes ja piikasid teda kuidas keegi mõistis. Mõned, kes tema hää kuuluse ja perekonnas walitsewa õnne üle kadedad olid, kasutasid nüüd neid kuulujutte oma plaanide täidesaatmiseks ja püüdsid nende kaudu Magdat kõigiti mustata.

Pea iga päew külitati tema ema kahe- mõtteliste ja mõistatusliste küsimustega: Kas Magda on ikka nõnda ja nõnda ütelnud?

Kas neil koosolekutel ikka tõesti nõnda ja teistti tehakse? See aga pahandas Magda wanemaid sel määral, et nad sellepärast sagedasti temaga pahasti ümberkäisid. Magda, kes oma wanemate kurwastuse pärast juba ennegi rõhutatud meeleolus oli, sattus seega nüüd weel enam raskuse alla.

Õstjatult püüdis ta wanematele selgets teha, et need jutud kõik kurjade inimeste poolt wäljamõeldud ja et Püha kiri hoopis teistti õpetab, kuid seda ei wõetud kuulda.

Kes küll jõuaks selle noore südame piina jutustada! Tema ema nuttis sagedasti ja tegi temale etteheiteid: Misugune õnn oleks temale igal pool wastu naeratanud ja misugune ilus tulewit oleks teda ees ootanud.

Kirikudõpetaja olla tahtnud teda kooli saata ja newad oleksid wõinud õigusega enda lapse üle uhted olla. Niiid olla aga ta nõnda suure teotuse ja kurwas'use oma wanemate ja enese pääle saatnud, et rahwa seas päris häbi teia olla. Mis kasu olla temal niiid sellest loollist usust muud, kui et temal niiid üks õnnetu ema on, kes oma hää ainsama lapse olla ära kaotanud. Parema oleks, kui ta oleks ära surunud ja n. e.

Kuidas küll tegi see noorele, äraale südamele walu kui ta kuulis oma ema nõnda rääkiwat ja nägi teda nutwat. Ka isa oli alati pahane ja mure jäljed paisk'is selgesti ta näost.

Magda armastas oma wanemaid, nagu üks laps kunagi seda teha wõib. Selle mõjul wõttis ta juba mitmel korral nõuks usku maha jätta ja kõik selleks ohwerdada, et ainult oma armast ema õnnelikuks teha. Aga tema armastas ka oma õnnistegijat nii wäga ja uskus nii kindlaste tema sõnas owaldatud tõde. — Sisemine wõitlus oli sagedasti wäga suur!

Niisugustel tundidel ottis ta harilikult mõne ütsiku toha wälja, kus ta wabalt nutta ja palwetada wõiks. Ta palus Jumalalt abi ja juhatusi ja et Jumal ta tema wanematele õige sissenagemise annaks. Raskest mõjul palus ta mõnikord isegi, et Jumal teda surma läbi siit kurjast ilmast ära wõtsuks.

Jumal kinnitas teda ja ta mõtles sõnade pääle mis Matt. 10, 31—38 kirjutatud on.

Ta otsustas oma Jumalale ustawaks jääda ja teda ühelgi tingimisel salata, waid oma wanemate eest alati südamlikult ja lõpemat palwetada, et Jumal ta neile oma tõdeõpetuse awaks ja nad kõik üheskoos wõiksid rõõmsad olla.

Pahad jutud rahwa seas suurenesid ja wanemad käisid Magdaga ikka halwemalt ümber. Piibel ja kõik teised sellesarnalsed raamatud wõeti temalt ja põletati ära.

Temale keelati isegi läbikäim'ne nende usklikeudega ära. Kuid kõigist sellest hoolimata jäi Magda oma põhimõtetele kindlaks ja rääkis igal päewal oma usu lootusest elawamalt ja julgemalt. Tema otfustaw ülesastumine sai mõneleegi hoolsama piibltuurimise ja tõfiste sammude põhjuseks. See sai aga suure wastupaneku põhjuseks nende naabrite poolt, ja Magdat kui ta ta wanemaid õhwardati tõfistelt. Et wanemad enda last ühegi abinõuga tema usust ei suutnud lahutada, siis otfustasid nad selleks — et kõigepahemate juhtumiste eest hoida — sellest külast lahuda ja teijale elama ajuda. Seda tegidki nad wiimaks.

Mõni aeg pääle uuele elutohale ajumise jäi Magda raskesti haigeks. Sellega algaõid temale isearanis rasked päewad. Kõll ei lastnud ema hoolikat rawitust ja kõifisugu armastuse tegusid haige lapse juures puududa. Põhimõttest oli ta üleüldse hää ema ja ei tema ega ta isa ei oleks oma lapsega nõnda wäljult ümberkäinud, kui teised neid selleks poleks ülesärritanud. Mis aga Magdale isearanis puudus, oli wõimalus Jumala sõna kuulda ja lugeda. Maamatud, mida wanemad olid ärapõletanud, olid temale ärrerääkimata kallid olnud, kuid wanemad olid need ärapõletanud. Temal oli waimuõifit: kosutus tarwis ja ta oleks fergemini kõigest muust ilma olnud. Aga just selle puuduse kohta ei olnud neil arusaamist. Kõua ei jutustanud keegi temale õnnistegijast ega tema armastusest.

Mõnikord piüidis ta mõnda Piibli salmi poolwäljult pääst ülesiltelda, kuid see näts kindluseta ja poolik olewat. Kuid sellegi juures märkas ema haige näol rõõmu jume paisk'wat. Jumala Waim oli ega selle wäitese kannataja juures olnud ja kuulis tema palwet, saates temale abi. Keegi wanem liidrut, kes seda kuulutati juba ammu uskus, tuli neile külla ja leidis oma imestuseks selle wäitse lapse haige ja troostita woodis.

Kui suur rõõm oli haigel müüdi! See liidrut luges ja jutustas haigele õnnistegijast ja kõigist neist aulistest tõotustest, mida Jumal oma ustawate lastele tõotanud.

Ka pärast tuli ta sagedasti haiget waatama.

Ugusel ei meeldinud ku'jumata külalise tulek wanematele, aga nähes, et see lapsele elustust ja jõudu andis, lasid nad seda ta'fistamatait sündida, ja kuulastid wahest isegi juures kui haigele midagi etteloeti ja seletati.

Ta aeg-ajal hakkas wanemate südamas kui koitma, mis neid mõttema pani ja selgeks tegi, mille eest nende tütrekene nõnda wastupidawalt oli kannatanud.....

Kõgu oma elus ei olnud Magda nõnda õnnelik olnud, kui siis, kui tema sõbranna midagi Piiblist etteluges ja kui isa ja ema mõlemad huwitusega päätkuulastid ja ema lõpets põllega nägu kattes nutma hakkas..... Ka Magda nuttis ja mõtles tänu tundes taewa Isa pääle, kes ometi lõpuks tema palweid oli kuulnud.....

Rõõmu pisrad woolastid üle nähtinud, wäitese näotese..... Kõgu oma haiguse ajal oli Magda ainult mõni l'ord nõrgul häälel laulda piüdnud, niiid aga sai ta nähtawalt uut jõudu ja laulis tihti südantliigutawaid

kiituse- ja tänu laule... kõik olid kaasafistud sellest... isegi isal läikis midagi filmis.....

Järgmistel päevadel näis Magda peaaegu terve olevat; tema filmis oli elav läige ja ta rääkis õnnelikult enda wanematega, kes tema juures juba täiesti uut elu armastid nägema.....

Isa näitas tütrele läbi akna ju ekraanil lehepunge. Algas uus lewade — lewade algas isa südamel — samuti ka ema südamel — todus. — Beagi oodati aeg, kus nad kõik kolm üheskoos mõtavad atas diepuude all pingil istuda ja igawesest lewadest jutustada....

Haige lootustäratam olek kestis aga lühikesel aega, siis jäi ta jälle nõrgemaks, wailtsaks, tõsteks ja tõneles wähe.

Emal oli haigele ilusa sulbserwadega Piibli ostmud, lootes teda sellega iseäranis rõõmustada — aga see rõõm tuli liiga hilja. Kui isa lahkelt rääkides temale Piibli kätteulatas, ilmus õrn naeratus tema kahwatanud huultele. Ta surus Piibli kokkupandud kätel enda rinna wastu ja palwetas:

„Meie Isa, kes sa oled taewasal Müüd näen ma et sa kõik palwed kuuled, kui meie südamest palwetame. Ma tänan sind et sa minu armsad wanemad ole ümbermuutnud. Kui see meile kasuks on tee mind jälle terveks, et ma ühes nendega wõiksin rõõmus olla. Kui aga sinu tahtmine on mind siit ärawõtta, siis palun ma oma Õnnistegija nimel, anna mulle andeks kõik ülekojus, anna mulle ka andeks, kõik, mida ma oma wanemate wastu olen teinud.

Armas Isal Ära arwa seda ka neile mitte süüks, mida nad teadmatalt sinu tõe wastu teinud.—Sa pane mind küll magama, ma tunnen seda, sinu tahtmine sündigu.

Weel seda palun sinult, wõta minu armsad wanemad ja ka mind oma lasteks wastu, et meie sel suurel ülestõusmises hommikul wõiksin enda armsa Õnnistegija juures olla.

Sellejärele andis ta wanematele, kes seda olid nuttes päältkuulanud, käega märku et nad ligemale astuksid. Ta haaras mõlemate käed, tänas neid wärisewal häälel kõige waewa ja hoolekande eest ja palus neilt ka andeks, et nad tema pärast pidanud kannatama ja kurwad olema. Siis ütles ta et Jumal teda ärakutsus ja et ta hääl meelel selleks walmis on, sest ta loodab, et nad kord kõik üheskoos oma Õnnistegija juures saawad olema. Ta palus ka tungiwalt wanemaid et nad Jumala kuulutust, sellele rahwapõlwele, usuksid ja selle järele elama hakkaksid.

Dõpels tänas ta ka oma nutjat sõbrannat, ja palus et ta itka tema armsaid wanemaid waatamas käiks ja neile sellest uuest Piiblist etteoleks. . .

Sellejärele pööras Magda filmad seina poole ja unus megama. Tema armsad waataksid weel kaua ema woodi ees ja lootsid, et ehk ilfsagi weel nende todus lewade tuleb...

Kuid mõni päew hiljem wailts selle wäikesele, ustawa rinna liikumine ja nutja emal paitas ülima kahwatut otsaesist....

Seda kallist last ei olnud enam, aga tema elu ja surm kandis taewale wilja.

Mõuanded noorsoole

Ole ettewaatlisk enesele seltskonda walimises.

Mii mõnigi on enesele seeläbi hufatust toonud, et ta küllalt ettewaatlisk ei olnud, omale seltskonda walima. Üks wanafõna ütleb: „Ütle mulle, kellega sa lähikäid, siis ütlen ma kes sina oled“. Soia selle eest; sa ei wõi muidu küllalt ettewaatlisk olla. Pahal seltskonnal on paha mõju. Põlga pahu sõpru, paha seltskonda.

Ole ettewaatlisk oma sõnades.

Sa ei wõi teoda, misjugune mõju ühel sõnal olla wõib. Üks paha sõna on sagedaste juba paha tagajärqi saawutanud. Mõttele enne, kui ütled. Ära räägi mõtlemata kaalu järele oma sõnu. Soia end kiireste otsustamast, armastufeta sõnade eest, aga iseäranis needmise ja wandumise eest. Jial ära tarwita Jumala nime kurjaste. Ole itka tõsine ja õiglane selles, mida sa ütled.

Ole ettewaatlisk oma iseloomu wäljaarendamises.

Head iseloomu ei jõua küllalt kõrgeks hinnata. Piüia üht head, puhast iseloomu kätte saada. Mitte see, mis sul on, ehk mida sa räägid ehk teed, waid mida sa oled, see on kõige tähtsam. Wõta häid inimeisi enesele ees'ujuks, kõige enne aga Issandat Jeesust Kristust. Sul wõib nii mõningate raskustega wõitlemist olla, aga pane tähele Salomoni nõu: „Mu poeg, kui patufed sind awatlewad, siis ära wõta mitte nende nõu.“

Wõta ja pea Jeesust juhiks oma eluteelisel. Ole ettewaatlisk!

Õiguse wili on jäädaw

„Waatal isa“, hüüdis Adolf, jookstes wäljast tuppa ja näidates rahakotti. „Ma leitsin turult maast rahakotti. Waata, wa! Waatal!

„Mis ma nüüd sääl fees leiduwa raha eest omale ostan: kooki, präänitud ja muud mida süda igaiseb. Praagi tulewad jõulud ja siis wõin omale kõige seda saada, mida ammugi olen igatsenud. Isa, loeme raha üle!“ Rõnda rääkides puistas ta kotti sisse lauale ja nad hakkasid ühes isaga lugema. Raha oli üle neljatuhande marga.

„Wõin omale ettekujutada“, ütles isa, „kui rõõmus ja selle leiduse üle oled. Kuid kes selle raha ärakaotas, kuidas on lugu temoga? Kas tema ka rõõmus peats olema?

Tema wist küll otsib oma kaotatud raha ja on raskeles mõtetes. Adolphi nõgu muutus tõsiseks. Ta wälkis wähe aega ja ütles siis: „Seda mõlten ka mina; tema on küll wist selle üle wäga kurb“. „Kui sinule oleks niisugune õnneus juhtunud“ jattes isa, „mis sina siis küll ütlesid ja soowitsid?“

„Mis mina soowitsin ja ütlesin? Ma ütlesin: oh et ma selle jälle tagasi saaksin ja loomulikult oleks minu soow, et“...

„Ja kattes poja lause üteldes: „et leidja ois inimene oleks ja seda tagasi annaks. Eks ole tõsi?“

„Ja, muidugi“, ütles Adolf. — „Ah sool ma mõistan juba, isa, mis sa mõitled; minu mõte on, et mina peaksin ka kus poiss olema ja rahakoti tagasi andma?“

„Aga ma ei tea ju kes seda on ärakaotanud!“

„Seda wõime teada saada“, ütles isa.

„Meie wiime rahakoti lihtsalt Politseiwalisusesse, küll see jääb küllma lähed, kes kaotas; ja kui ükstei jenna ei ilmu, siis kuulutame ajalehes“.

Adolf jäi jälle mõttesse ja ütles õhates:

„Kui ma raha tagasi andma pean ja mitte midagi sellest omale jätta ei wõi, siis oli see ilus leid päris muidu?“

„Midagi ei pea sa sellest omale jätma“ ütles isa, „see oli ju wõõras wara ja kui sa sellest osa omale jätaksid, siis oleksid sa waras. Kes sa tõesti walmis oled oma ausust raha eest ära müüma?“

„Oh ei, aga seda on ometi kahju anda, mis juba kord käes oli; kui aga ennast kaotaja asemele panna, siis oleks kaotatud asja tõesti kahju. Isa, lähme kohe ja wiime raha Politseis!“

Samal silmapilgul koputas keegi uksele ja sisse astus hästi riietatud naisterahwas.

Ta ütles et olla turule rahakotti umbes nii ja nii palju rahoga ärakaotanud ja kui ta seda omissa hakanud, siis wõeldud et siin elaw poisikene, Adolf, olla seda leidnud.

„Jo, mina leidsin“, hüüdis Adolf elawalt.

Sääl lauel on raha ja kott mõlemad; raha täpselt summat ülesüteldes. Raha on kott sääl ja pennigi pole kuhugi kadunud“. Wõtte oma raha tagasi; kui teie ise poleks tulnud, siis oleksime jeda kohe Politsei hoole alla andud“.

„Tänu Jumalale“, ütles naisterahwas, „et minu raha ausa poisikese kätte sattus; oleks seda mõni uulitsapoiss leidnud, oleks ta, wõib olla, weel leidmise ära saaganud. Pääle rahalise kahju oleks ma oma mehe käest ka weel pahandada saanud. Nüüd on aga forraga mõlemad õnnetusel wõõdas. Kuid päris muidu ei pea teie mitte minu raha päästnud olema; Inbage, et teile selle eest wäetse tasu annan...“

„Ei“, ütles isa, „seda ei luba ma mitte; hääd tegu talub iseneise eest. Adolf rõõmus-
tob end siinlasti selle üle enam, et ta te e waranduse wõis päästa, kui loogu selle raha wäär use eest“. Adolf tõendas sedasama.

„Noh, küll ma siis tean, mis ma teen“, ütles ta. Ta tänas Adolphi südamekalt ja lahkus ühes oma rahakotiga.

Adolf oli ega nüüd wäga rõõmus, et ta ei nõnda oli läinud. Alles nüüd tundis ta, et raha omalejäämise ja soojamise korral oleks ta omale alati hingepiina walmistanud. Mida rohkem ta selle üle järele mõtles, seda õnnelikum oli ta nüüd.

Misugune üllatus toob ega mõni päew hiljem Adolfit! Uhei hommikul, kui Adolf weel magas, tõi üks teenta Adolphi jaoks selle naisterahwa poolt pakki.

Pakk sisaldas mitmesuguseid wusleid, õpet-
lisse, reamatuid ja kerw kooki. Kui suur oli nüüd Adolphi rõõm.

Ta wõis nüüd kõik neid asju õigusega omaks nimetada. Papis leidus ega ka weel saaja nimelkaart, millele oli kirjutatud: „Õige kojes on wara küll; ega Jumalakarimatu sissetule-
tus on hukatus“. Op. l. 15, 6.

Tähelpanemiseks: Selwaine „S. S.“ mis nr. 11. ad
ilmus, peab olema nr. 10 11, misjuurest tehniku wiga
palub lahkesti wabandada. Toimetus.